

- 09/11, '11 september', aanslagen Al-Qa'ida in New York en Washington, 2001
- 1001 **Nacht**, Arabische verhalencyclus uit de middel-eeuwen waarin Sheherezade vertelt over o.a. Ali Baba en Aladdin
- 50-ers, experimentele dichters- en kunstenaarsgroep, met o.a. Lucebert en Remco Campert, vanaf 1950
- À la recherche du temps perdu, roman in zeven delen, auteur: Marcel Proust (F), 1913-1927
- Adams, John Coolidge (USA), componist en dirigent, geïnspireerd door minimal music, 1947-
- Aeschylus (GR), tragediedichter, vader van het Griekse drama, 525-456 v.C.
- Afschaffing slavernij, GB 1834, NL 1857, SME en USA 1863
- Akropolis, tempelcomplex in Athene, daterend uit de 5e eeuw v.C.
- Alberti, Leon Battista (I), kunsttheoreticus en architect van o.a. de *Santa Maria Novella* in Florence, 1404-1472
- Algen, eerste levensvorm, ten tijde van het Precambrium
- Alhambra, gebouwencomplex van de Moorse Nasriden-vorsten, Granada, 1238-1358
- Allende, Salvador, Chili's eerste socialistische president, bij militaire coup vermoord, 1908-1973
- Amoco Cadiz, eerste supertanker die milieuarmp veroorzaakte, bij de Bretonse kust (F), 1978
- Amsterdam Frans, de Fransen aan de macht, Amsterdam is korte tijd de residentie van Lodewijk Napoleon, 1795-1814
- Amsterdam, de oudst bekende vermelding dateert van 1275
- Andriessen, Louis (NL), componist, lid van het collectief dat de anti-imperialistische opera *Reconstructie* (1969) schreef, 1939-
- Apollonische, Montessorischool/Willemspark-school, architect: Herman Hertzberger, 1983
- Archigram (GB), experimenteel architectencollectief met gelijknamig tijdschrift, opgericht door Pieter Cook c.s., 1961-1974
- Aristoteles, (GR), universeel geleerde en grondlegger van o.a. de logica en de biologie, leerling van Plato, 384-322 v.C.
- Arts & Crafts, toegepaste kunstbeweging, onder leiding van W. Morris (GB), ca 1874-1914
- Atoombom, massavernietigingswapen, J.R. Oppenheimer c.s. (USA), voor het eerst ingezet boven Hiroshima (J), 1945
- Augustinus, Romeins filosoof en pleitbezorger van het Christendom, 354-430
- AUP (Algemeen Uitbreidingsplan), stedenbouwkundig plan voor Amsterdam, gebaseerd op functiescheiding, 1935
- Bacon, Francis (GB), humanistisch filosoof en wetenschapsvernieuwer, 1561-1626
- Barden, eerste (rondtrekkende) beroepszangers in wat tegenwoordig GB en F is, ca 700 v.C.
- Basic Instinct, speelfilm van in de USA werkende Paul Verhoeven (NL), 1992
- Bauhaus, hogeschool voor architectuur en toegepaste kunsten in Weimar, Dessau en Berlijn (D), 1919-1933
- Bayeux, tapijt van (F), geborduurde doek waarop de Slag bij Hastings is afgebeeld, 1066
- Beethoven, Ludwig van (D), pianist en componist van klassieke muziek, 1770-1827
- Beets, Nicolaas (NL), dichter en schrijver van o.a. *Camera Obscura* (1839), 1814-1903
- Berlioz, Hector (F), romantisch componist, 1803-1869
- Beurs, voormalige koopmansbeurs, nu cultureel centrum *Beurs van Berlage*, architect: H.P. Berlage (NL), 1903
- Bezetting, Nederland onder Duits bewind tijdens WO II, 1940-1945
- Bhagwan, Indiase goeroe, met in de jaren '70 en '80 een grote aanhang in het westen, 1931-1990
- Big Mac, dubbele hamburger van fastfoodketen Mc Donalds, 1968
- Bijmer(meer), Amsterdamse uitbreidingswijk (Zuidoost) naar een plan van S. Nassuth uit 1965
- Boeddha, Siddharta Gautama, Nepalees filosoof, stichter van het Boeddhisme, ca 566-486
- Boekdrukkunst, uitvinder in Europa: Johannes Gutenberg (D), ca 1450
- Bonifatius (GB), monnik, stichter van kerken en kloosters, in 754 vermoord in Dokkum door heidense Friezen
- Borsato, Marco (NL), zanger van o.a. *Dromen zijn bedrog*, best verkochte (Nederlandstalige) single aller tijden (1994), 1966-
- Bosch, Jeroen (NL), schilder van fantasie en folklore, 1450-1516
- Boullée, Étienne-Louis (F), kunsttheoreticus en architect, 1728-1799
- Brahms, Johannes (D), romantisch componist in de klassieke traditie, 1833-1897
- Broeikas effect, algehele temperatuurstijging op aarde versterkt door luchtvervuiling, als probleem erkend ca 1985
- Bruegel, Pieter, Vlaams schilder van o.a. *De Toren van Babel* (1563), ca 1525-1569
- Burgerweeshuis, weeshuis, voorbeeld van het structuralisme, architect: Aldo van Eyck, 1960
- Buskruit, explosief mengsel, in Europa voor het eerst toegepast in vuurwapens in de 14e eeuw
- Byzantium (Byzantijns keizerrijk), voortzetting van het Romeinse imperium, 395-1453
- Caesar, Gaius Julius, Romeins veldheer en staatsman, 100-44 v.C.
- Cage, John (GB), componist, verkenner van nieuwe, experimentele muziekvormen, 1912-1992
- Camus, Albert (F), existencialistisch roman- en toneelschrijver van o.a. *L'Étranger* (1942), 1913-1960
- Caravaggio, Michelangelo (I), schilder, bekend om clair-obscur methode, 1571-1610
- Carmina Burana, 13e-eeuwse vagantenliteratuur, in 1937 op muziek gezet door Carl Orff (D)
- Celsius, Anders (S), astronoom, ontwikkelde de naar hem genoemde temperatuurschaal (1742), 1701-1744
- Cézanne, Paul (F), postimpressionistisch schilder, 1839-1906
- Chagall, Marc (F/RUS), schilder en grafisch ontwerper, 1887-1985
- Chopin, Frédérique (PL/F), pianist en componist van romantische pianomuziek, 1810-1849
- CIAM (Congrès Internationaux d'Architecture Moderne), organisatie door S. Giedion en Le Corbusier opgericht, vanaf 1928
- Citroën DS (F), 'La Déesse' (De Godin), mooiste auto ooit gemaakt, 1955
- Cleopatra, koningin van Egypte, minnares van Caesar e.a., 69-30 v.C.
- Cluny (F), Romaans klooster, belangrijk centrum van de theologie 1088-1121
- Cobra (NL/B/DK), beweging van expressionistische kunstenaars, onder wie Appel en Corneille, vanaf 1948
- Coenen, Jo (NL), architect, vanaf 2000 Rijksbouwmeester, 1949-
- Coetzee, John Michael (RSA), postmoderne schrijver van o.a. *Dusklands* (1974), literatuur-, en taalkundige, 1940-
- Cola (USA), Coca-Cola, in Nederland geïntroduceerd bij de Olympische Spelen, 1928
- Columbus, Christoffel (I), zeeman en ontdekker van Amerika (1492), 1450-1506
- Condom, voorbehoedsmiddel en bescherming tegen syfilis, eind 16e eeuw geïntroduceerd in Europa
- Confucius (CN), gelatiniseerde naam van K'ung-fu-tzu, Chinees wijsgeer, 551-479 v.C.
- Coppola, Francis (USA), producent en regisseur van o.a. *Apocalypse Now* (1979), 1939-
- Couperus, Louis (NL), schrijver van psychologisch-realistische romans, o.a. *Eline Vere* (1889), 1863-1923
- Cruquius, stoomgemaal bij Haarlem voor de drooglegging van de Haarlemmermeer, 1845
- Cruyff, Johan Hendrik Johannes (NL), voetballer en filosoof, 1947-
- Crystal Palace (GB), glazen tentoonstellingsgebouw, ontworpen voor de Wereldtentoonstelling van 1851, architect: J. Paxton
- Da Vinci, Leonardo (I), kunstenaar, architect en ingenieur, 1452-1519
- DAF 600 (NL), eerste DAF-personenauto, met Variomatic, 1958
- Dam Amstel, dam in de rivier de Amstel ter hoogte van de huidige Dam, ca 1275
- Dans, individuele en groepsdans, werd ontwikkeld in Egypte, ca 2000 v.C.
- Dante, Alighieri (I), dichter en schrijver van o.a. de *Divina Commedia*, 1265-1321
- De Avonden, debuutroman van Gerard (van het) Reve (NL), 1947-
- De Chinees, in: 'naar de Chinees gaan', het (afhalen van) eten in een Chin.-Ind. Restaurant, vanaf 1950
- De Hobbit, vertegenwoordiger van een fictief, uit De Gouw afkomstig volk, ontdekt door J.R. Tolkien (GB), 1937
- De Institutione Musica, oudst bekende muziektheoretisch geschrift, auteur: Romeins filosoof Anicius Boëthius, ca 500
- De Key, Lieven, Vlaams renaissance-architect van o.a. de *Vleeshal* (1603) in Haarlem, 1560-1627
- De Machaut, Guillaume (F), dichter, componist van motetten en ballades, ca 1300-1377
- De Pijl, voorbehoedsmiddel, ontwikkeld door: G. Pincus, J. Rock & Min-chueh Chang (USA), 1960
- De Stijl, groep architecten en kunstenaars rond gelijknamig tijdschrift, met o.a. Mondriaan en Van Doesburg, 1917-1932
- Democratie (Athene), staatsvorm waarbij het volk (door vertegenwoordiging) regeert, ca 500 v.C.
- Derrida, Jacques (F), postmodern filosoof, vertegenwoordiger van het deconstructivisme, 1930-
- Descartes, René (F), wijsgeer en mathematicus, verlicht denker, 1596-1650
- DNA (desoxyribonucleïnezuur), drager van erfelijke eigenschappen, beschreven door J. Watson en F. Crick, 1953
- Dolly (GB), schaap, eerste succesvol (?) gekloond dier, 1996-
- Dom, kerk, de hoogste kerktoren van Nederland (112 m), Utrecht, 1674
- Don Quichot (E), tragische hoofdpersoon in roman van M. de Cervantes, in delen gepubliceerd 1605-1615
- Dorp Sloten, met dorpskerk uit ca 1100, sinds 1921 deel van Amsterdam, 11e eeuw
- Drees, Willem (NL), minister-president van 1948 tot 1958, grondlegger van de verzorgingsstaat, 1886-1988
- Dudok, Willem Marinus (NL), combineerde moderne en traditionele stijlen, bouwde als gemeentearchitect van Hilversum o.a. het *Raadhuys*, 1884-1974
- E=MC², relativiteitstheorie van Albert Einstein (CH), 1905
- EEG (Europese Economische Gemeenschap), economisch samenwerkingsverband, opgericht in 1958
- Eerste kerken (NL), de bouw van de eerste Christelijke kerken, 4e eeuw
- Eisenstein, Sergei (RUS), cineast van o.a. *Pantserkruiser Potemkin* (1925), bekend door o.a. zijn vernieuwende montagetechniek, 1898-1948
- El Niño, periodieke temperatuurstijging van zee-water met droogtes en overstromingen als gevolg, o.a. in 1986 en 1997
- Elckerlijc (NL), allegorisch toneelstuk van een onbekend auteur met als thema de confrontatie met de dood, 15e eeuw
- Ellington, Duke (USA), jazz-orkestrelider, componist en pianist, 1899-1974
- Elvis Presley (USA), rock 'n roll-artiest en filmster, bijgenaamd The King, 1935-1977
- Enquist (2), Enquist, Anna (NL), dichteres en schrijfster van o.a. *Het Meesterstuk* (1994), 1945-; Enquist, Per Olav (S), schrijver en criticus (in de jaren '60), 1934-
- Entrepotdok (NL), voormalig Rijks-Entrepot, architecten: J. de Greef e.a. (1827), verbouwd tot woningen door J. van Stigt, 1988
- Epidaurus, Grieks theater, beroemd om z'n akoestiek, 4e eeuw v.C.
- Erasmus, Desiderius (NL), humanist, geleerde en schrijver van o.a. *Lof der Zotheid* (1540), 1466/69-1536
- Eratosthenes (GR), geleerde die als eerste de omtrek van de aarde bepaalde, 276-195 v.C.
- Euro, Europese eenheidsmunt, wettig betaalmiddel in de landen van de Economische en Monetaire Unie, vanaf 2002
- Evoluutietheorie, verklaring van ontstaan en ontwikkeling (door natuurlijke selectie) van levende organismen, C.R. Darwin (GB), 1859
- Fanerozoïcum, tijdperk in de geschiedenis van de aarde waarin voor het eerst sporen van leven te vinden zijn, vanaf 500 mln jaar geleden
- Farao's, oud-egyptische koningen ten tijde van de grote Egyptische dynastieën, ca 3000 v.C.-30 n.C..
- Fassbinder, Rainer Werner (D), sociaal-kritisch regisseur, cineast, scenarioschrijver en acteur, 1945-1982

- Felix Meritis**, neoclassicistisch grachtenpand van gelijknamig kunst- en wetenschapsgenootschap, architect: J. Otten Husley, 1787
- Fellini**, Federico (I), cineast van o.a. *La Dolce Vita* (1960), 1920-1993
- Fibonacci**, Leonardo Pisano (I), wiskundige, introduceerde de Reeks van Fibonacci (1,1,2,3,5,8,13...), 1170-1250
- Film**, eerste filmprojectie met de cinematograaf, uitgevonden door de gebroeders Lumière (F), 1893
- Flaubert**, Gustave (F), schrijver van o.a. *Madame Bovary* (1856), 1821-1880
- Floris V**, graaf van Holland, vestigde in de 13e eeuw de macht van Holland, 1254-1296
- Fo**, Dario (I), theatermaker en winnaar van de Nobelprijs voor de literatuur (1997), 1926-
- Fortuyn**, Pim (NL), o.a. politicus wiens optreden, opvattingen en gewelddadige dood veel opschudding veroorzaakten, 1948-2002
- Forum** (NL), architectuurtijdschrift waarvan de redactie (J.B. Bakema, Aldo van Eyck, Herman Hertzberger e.a.) het Moderne Bouwen een nieuwe impuls gaf, 1959-1963
- Foster**, Norman (GB), architect, voorman van de high-techarchitectuur, 1935-
- Fotografie**, de moderne fotografische techniek, ontdekt door L.J.M. Daguerre (F), 1839
- Foucault**, Michel (F), postmodern filosoof, 1926-1984
- Frans Revolutie**, politieke en sociale omwenteling waarbij de bevolking zich tegen het feodalisme keerde, 1789-1794
- Franzen**, Jonathan (USA), schrijver van o.a. *The Corrections* (2001), publiceert o.a. in *The New Yorker*, 1959-
- Friese terpen**, kunstmatig verhoogde nederzettingen bedoeld om havel en goed tegen overstromingen te beschermen, vanaf ca 300 v.C.
- Galilei**, Galileo (I), natuur- en sterrenkundige en filosoof, onderbouwde de theorie volgens welke de zon het centrum van het universum is, 1564-1642
- Gandhi**, Mohandas/Mahatma, leider van gewelddoos verzet in India tegen de Engelse overheersing, 1869-1948
- Gehry**, Frank (CDN), representant van het deconstructivisme, architect van o.a. het *Guggenheim Museum* in Bilbao (1997), 1929-
- Getemd rund**, domesticatie van huisdieren in Europa, vanaf ca 7500 v.C.
- Gewapend beton**, beton met ingewerkt ijzer dat zowel druk- als trekspanning kan opvangen, 1867
- Girl Power**, stoere meiden filosofie, o.a. uitgedragen door Madonna en de Spice Girls
- Glass**, Philip (USA), componist van minimal music, o.a. de opera *Einstein on the Beach* (1976), 1937-
- Godard**, Jean-Luc (F), politiek en experimenteel filmer en filmcriticus, vertegenwoordiger van de Nouvelle Vague, 1930-
- Goethe**, Johann Wolfgang von (D), schrijver en natuurgeleerde, auteur van o.a. *Faust* (1808), 1749-1832
- Golfoorlog**, na Irakese inval in Koeweit komt internationale coalitie o.l.v. USA in oorlog met Irak, 1991
- Górecki**, Henryk Mikolaj (PL), componist, 1933-
- Goya**, Francisco de (E), romantisch schilder, 1746-1828
- Grachtengordel**, grootschalige stadsuitbreiding rond de middeleeuwse Amsterdamse binnenstad met drie concentrische grachten waarlangs de rijke kooplieden zich vestigden, 17e eeuw
- Graf Toetanchamon** (ET), in het 'Dal der Koningen' gelegen praalgraf van kindfarao, ca 1343 v.C.
- Gregoriaans**, muziek behorend bij de Latijnse liturgie in de R.K. kerk, genoemd naar Paus Gregorius I (590-604)
- Grunberg**, Arnon (NL), schrijver van toneelstukken en romans, o.a. *Blauwe maandagen* (1994), 1971-
- Habermas**, Jürgen (D), sociaal filosoof, assistent van Adorno en representant van de *Frankfurter Schule*, 1929-
- Hagia Sophia** (TR), tot 1453 een Christelijke kerk, sindsdien een moskee, 537
- Händel**, Georg Friedrich, (D/GB), componist met een grote voorkeur voor het oratorium, 1685-1757
- Harmonie**, eerste theorie betreffende de samenklank van tonen, auteur: Aristoxenus, ca 320
- Hegel**, Georg Wilhelm Friedrich (D), idealistisch filosoof, wiens ideeën over individuele vrijheid van grote invloed op o.a. het Marxisme zijn geweest, 1770-1831
- Heidegger**, M. (D), existentialistisch filosoof en schrijver van o.a. *Sein und Zeit* (1927), 1889-1976
- Hermans**, W.F. (NL), schrijver van essays en romans, o.a. *De donkere kamer van Damocles* (1958) 1921-1995
- Het Bureau**, zevendelige romancyclus, auteur: J.J. Voskuil (NL), 1996-2000
- Het Loo** (NL), koninklijk slot, architect: J. Roman, interieur en tuin: D. Marot, 1685
- Het Schip**, wooncomplex, icoon van de Amsterdamse School-architectuur, architect: M. de Klerk, 1920
- Hiërogliefen**, beeldschrift, vooral toegepast door de oude Egyptenaren, gebruikt van ca 3000 v. C.-394 n.C.
- Hindoeïsme**, in India ontstane wereldgodsdienst; hoewel zij geen stichter kent, gaat de geschiedenis ervan minstens 3000 jaar terug
- Hiphop**, van oorsprong zwarte jongerencultuur, muzikale kenmerken: rap, sampling, scratching, vanaf 1975
- Hirst**, Damien (GB), beeldend kunstenaar, maker van installaties met o.a. de vergankelijkheid als thema, 1965-
- Hitchcock**, Alfred (GB), cineast van thrillers waaronder *Psycho* (1960), 1899-1980
- Hitler**, Adolf (A), fascistisch leider van nazi-Duitsland (1933-1945), kwade genius achter de Holocaust, 1884-1945
- HIV** (Human Immunodeficiency Virus), veroorzaakt AIDS, ontdekt in 1983
- Hoge rivieren** (NL), hoge waterstand veroorzaakt in de jaren '90 diverse malen veel wateroverlast in grote rivierengebied
- Holoceen**, jongste tijdvak van het Quartair, beginnend na de laatste ijstijd, vanaf ca 8000 v.C.
- Homerus** (GR), dichter, auteur van o.a. de *Ilias* en de *Odyssee*, 8e eeuw v.C.
- Homo erectus**, de eerste mensachtige die rechtop loopt, 2 mln tot 400.000 jaar geleden
- Homo sapiens**, de vroegste mens, vanaf 400.000 jaar geleden
- Hoof**, Pieter Cornelisz. (NL), dichter, prozaschrijver en historicus, 1581-1647
- Horta**, Victor (B), Art Nouveau-architect van o.a. *Huis Solvay* (1895) en *Het Volkshuis* (1896-1899), 1861-1947
- House**, elektronische dansmuziek, soorten: techno, gabber, trance, vanaf 1985
- Houten Huys**, een van de overgebleven houten huizen, Begijnhof, ca 1425
- Howard**, Ebenezer (GB), stadsplanner, introduceerde de tuinstadgedachte (1898), 1850-1928
- Huis Bartolotti**, grachtenpand, Hollandse renaissance stijl, architect: H. de Keyser, 1617
- Hunebedden**, prehistorische graven, uit grote stenen opgebouwd, vnl. in Drenthe, 2700-2400 v.C.
- IJ(-oevers)**, waterfrontontwikkeling, Oostelijk Havengebied vanaf 1975, IJ-oevers vanaf 1993
- IJburg**, uitbreidingswijk van Amsterdam op kunstmatige eilanden in het IJmeer, vanaf 1997
- IJstijden**, perioden van 80.000 jaar waarin ijs grote delen van de wereld bedekte
- I-mode** (NL), beeldcommunicatie en andere internetdiensten van KPN via de mobiele telefoon, 2002
- Indonesië**, voormalig Nederlandse handelspost en kolonie, onafhankelijk in 1949
- Industriële Revolutie**, technische en economische ontwikkeling in West-Europa met grote maatschappelijke gevolgen, vanaf 1760
- ING House**, kantoorgebouw aan de Zuidas, architecten: Meyer & Van Schooten, 2002
- Israël**, vestiging van een Joodse staat in het gebied 'Palestina', 1948
- Ivanhoe**, middeleeuwse ridder, titelheld van de historische roman van Walter Scott (GB), 1819
- Ives**, Charles Edward (USA), experimenteel componist, 1874-1954
- J.Lo** (USA), actrice en zangeres Jennifer Lopez, anno 2002 met haar clips het latino-popidool van MTV, 1970
- Jacobs**, Aletta (NL), eerste vrouwelijke arts van Nederland en de voorzitter van de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht, 1854-1929
- Jazz**, muzieksoort ontstaan in Amerika uit de muziektraditie van de zwarte bevolking, vanaf eind 19e eeuw
- Jeanne d'Arc** (F), nationale heldin door haar rol in de 100-jarige oorlog, heilig verklaard in 1920, 1412-1431
- Jefferson**, Thomas (USA), Amerikaans staatsman en architect, schreef de *Onafhankelijkheidsverklaring* van de USA (1776), 1743-1826
- Jericho** (HKJ), bijbelse stad verwoest door bazuin-geschal, ca 1300 v.C.
- Jesus Christus** (Jezus van Nazareth), Joods wonder-genezer, inspirator van het Christendom, ca 7 v.C.-30 n.C.
- Joyce**, James (IRL) schrijver en dichter, auteur van o.a. *Ulysses* (1922), 1882-1941
- Jules Verne** (F), schrijver van science-fictionachtige avonturenverhalen, 1828-1905
- Kabakov**, Ilya (RUS), politiek geëngageerd avant-garde kunstenaar, illustrator van kinderboeken, 1933-
- Kaenozoïcum**, jongste periode in het Fanerozoïcum, vanaf 65 mln jaar geleden
- Kafka**, Franz (CZ), existentialistisch schrijver, auteur van o.a. *Der Prozes* (1925), 1883-1924
- Kanaaltunnel**, vaste (spoorweg)verbinding tussen Engeland en het Europese vasteland, 1994
- Kant**, Immanuel (D), filosoof, grondlegger van de nieuwere filosofie, 1724-1804
- Karel de Grote**, christelijk keizer van het Frankische Rijk, 742-814
- Kathedralen**, periode waarin m.n. in Frankrijk de grote Gotische kathedralen werden gerealiseerd (Chartres, Parijs, Reims, Amiens), 13e eeuw
- Keats**, John (GB), romantisch dichter van sonnetten en oden, 1795-1821
- Kieslowski**, Krzysztof (PL), regisseur van documentaires en speelfilms, o.a. *La double vie de Véronique* (1990), 1941-1996
- Kompas**, instrument dat het magnetisch noorden aangeeft, 1088
- Koninkrijk der Nederlanden**, vereniging van de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden, eerste koning Willem I van Oranje, 1814
- Koolhaas**, Rem (NL), architect (O.M.A.), theoreticus (schreef o.a. *Delirious New York*), megaster, 1944-
- Koons**, Jeff (GB), kitschkunstenaar, criticus van de consumptiemaatschappij, 1955-
- Koude Oorlog**, periode van grote spanning tussen het communistische Oostblok en het kapitalistische Westen, 1949-1985
- Krach** (USA), de ineenstorting van de Amerikaanse aandelenmarkt, met als gevolg een wereldwijde economische crisis, 1929
- Kraken**, het (door jongeren) bezetten van leegstaande gebouwen (sinds 1964), vanaf begin jaren '80 vooral als uiting van maatschappelijk protest
- Kruistochten**, christelijk geïnspireerde veldtochten ter bevrijding van het Heilige Land, 1096-1270
- Kundera**, Milan (CZ), dichter en (toneel)schrijver van o.a. satirische verhalen over de communistische wereld, 1929-
- Kurtág**, György, Roemeens componist die het grootste deel van zijn leven in Hongarije heeft gewerkt, 1926-
- Landbouw**, het bewerken van land ten behoeve van groente- en fruitteelt en het houden van vee, in Nederland vanaf de 6e eeuw v. C.
- Laocoöngroep** (GR), Hellenistisch beeldhouwwerk, scène uit de Trojaanse oorlog, ca 160-130 v.C.
- Lascaux** (F), grot met prehistorische muurschilderingen, ca 15.000 v.C.
- Le Corbusier** (F/CH), architect, stedenbouwer, schilder/beeldhouwer en schrijver, 1887-1965
- Libeskind**, Daniel (PL/USA/D), musicus, wiskundige, architect van o.a. het *Joods Museum* in Berlijn (1999), 1946-
- Locatelli**, Pietro Antonio (I), violist en componist, leefde lange tijd in Amsterdam, 1695-1764
- Luther**, Maarten (D), theoloog en kerkhervormer, timmerde zijn stellingen op de kerkdeur van de slotkapel van Wittenberg (1517), 1483-1546
- Malewitsj**, Kasimir (RUS), beeldend kunstenaar, pionier op het gebied van de abstracte kunst, 1878-1935
- Mammoettanker**, groot type tankschip, voor het eerst in de Rotterdamse haven in 1960

- Mandela**, Nelson, leider African National Congress (ANC), de eerste niet-blanke president van de Zuid-Afrika (1994), 1918-
- Manet**, Edouard (F), impressionistisch schilder van o.a. *Déjeuner sur l'herbe* (1863), 1832-1883
- Marcuse**, Herbert (D/USA), kritisch beschouwer van de moderne industriële samenleving, 1898-1979
- Marx**, Karl Heinrich (D), filosoof, econoom en grondlegger van het marxisme, 1818-1883
- Matisse**, Henri (F), impressionistisch en fauvistisch schilder en tekenaar, 1869-1954
- Mattheus Passion**, passiestuk naar het evangelie van Mattheus, componist: J.S. Bach (D), 1729
- Megacities**, extreme groei van steden, leidt tot sociale, economische en ruimtelijke problemen, als probleem onderkend sinds 1994
- Mei '68**, studentenopstand in Parijs onder leiding van Cohn Bendit (F) e.a.
- Mens op de maan** (eerste), Neil Armstrong (USA), tijdens de 11e Apollo-vlucht, 1969
- Mesozoïcum**, voorlaatste periode in het Fanerozoïcum, 244 mln tot 65 mln jaar geleden
- Michelangelo** (I), architect, beeldhouwer en schilder van o.a. het plafond van de *Sixtijnse kapel* (1512), 1475-1564
- Minos** (GR), held uit de mythologie, koning van Kreta tijdens de Minoïsche beschaving (ca 2000 tot 1400 v.C.)
- Mirakel van Amsterdam**, het wonder van de in het vuur geworpen hostie die niet verbrandde, 1345
- Miró**, Joan (E), schilder, pleitbezorger van het surrealisme, 1893-1983
- MKZ** (mond- en klauwzeer), virusziekte van dieren, veroorzaakte crisis in de veeteeltsector
- Mohammed**, profeet, stichter van de Islam, 570-632
- Molen**, water en windmolens, in Nederland vanaf de 10e eeuw
- Molière** (F), toneelspeler en blijvingschrijver, auteur van o.a. *De Vrek* (1668), 1622-1673
- Montessori**, Maria (I), arts, ontwikkelde de Montessori-methode, gebaseerd op de zintuiglijke ontwikkeling, 1870-1952
- Monteverdi**, Claudio (I), vroegbarokke componist van o.a. kamermuziek en opera's, 1567-1643
- Moore**, Henry (GB), beeldhouwer met een voorkeur voor geabstraheerde en surrealistische figuren, 1898-1986
- Mossen**, grassen, varens - insecten, reptielen, vissen, levensvormen in het Paleozoïcum
- Muiderslot** (NL), middeleeuws kasteel gesticht door Floris V (1285), herbouwd in 1370
- Mulisch**, Harry (NL), schrijver van o.a. *De aanslag* (1982) en *De ontdekking van de hemel* (1992), 1927-
- Multatuli** (NL), koloniaal ambtenaar en schrijver van o.a. *Max Havelaar* (1860), 1820-1887
- Multiculturele samenleving**, in de Nederlandse samenleving gaat het in toenemende mate om een samenspel van verschillende naast elkaar bestaande culturen, vanaf de jaren '60
- Münster**, Vrede van, vrede tussen Spanje en het vanaf dat moment onafhankelijke Nederland, einde 80-jarige oorlog, 1648
- Muntstelsel**, uitgevonden in Lydië (Klein-Azië), ca 700-650 v. C.
- Muurschilderingen**, vroegste voorbeelden van meerkleurige wandschilderingen gevonden in Catal Hüyük (TR), ca 6800 v.C.
- MVRDV** (NL), architectenbureau van Winy Maas, Jacob van Rijs en Nathalie de Vries, bekend van o.a. de *Villa VPRO* (1997), vanaf 1991
- Napoleon** (Bonaparte) (F), veldheer, keizer van Frankrijk (1804-1815), banneling, 1769-1821
- Nescio** (NL), schrijver van essays en novellen, o.a. *Titaantjes* (1915), 1882-1961
- Newton**, Isaac (GB), wis- en natuurkundige, grondlegger van de mechanica en de leer van de zwaartekracht, 1642-1727
- Nietzsche**, Friedrich Wilhelm (D), filosoof van de 'herwaardering van alle waarden' en essayist, 1844-1900
- Nieuwe Kerk**, tweede parochiekerk in Amsterdam, in gotische stijl, vanaf 1380
- Nirvana** (USA), rockgroep met zanger Kurt Cobain, grondlegger van de grunge, o.a. *Smells like teen spirit* (1991), 1987-1994
- Noach**, redde volgens het bijbelverhaal met zijn Ark zijn gezin en de dieren van de Zondvloed, 7553 v.C.
- Nobel**, Alfred (S), wetenschapper en zakenman, uitvinder van o.a. dynamiet (1867), 1833-1896
- Noordzeekanaal**, kanaal tussen Amsterdam en IJmuiden, mondt uit in de Noordzee, 1876
- Obrecht**, Jacob (NL), renaissance-componist en dirigent, 1453-1505
- Oklahoma**, woonzorgcomplex voor senioren, architecten: MVRDV, 1997
- Olie Midden-Oosten**, de ontdekking van een zeer grote voorraad aardolie, eind 19e eeuw
- Olympisch Stadion**, architect: J. Wils, in samenwerking met C. van Eesteren, 1928
- Olympische Spelen**, Amsterdam, 1928
- Ontginning veen** (NL), het afgraven en afsteken van veen, vanaf ca 1000
- Openluchtschool**, school voor het gezonde kind, voorbeeld van het Nieuwe Bouwen, architect: J. Duiker, 1930
- Orwell**, George (GB), politiek ideologisch bewogen romanschrijver van o.a. *1984* (1949), 1903-1950
- Oude Kerk**, oudste Amsterdamse parochiekerk, ca 1300
- Ovidius**, Romeins dichter en schrijver van o.a. *Metamorphosen*, 43 v.C.-18 n.C..
- Paars** (NL), regeringscoalitie tussen VVD, PvdA en D'66 o.l.v. Wim Kok, 1994-2002
- Paleis (op de Dam)**, voormalig stadhuis van Amsterdam in Hollands classicistische stijl, architect: J. van Campen, 1648
- Paleis voor Volksvlucht**, industrieel gebouw, architect: C. Outhoorn, 1864, afgebrand in 1929
- Paleozoïcum**, oudste periode in het Fanerozoïcum, 500 tot 244 mln jaar geleden
- Palladio**, Andrea (I), renaissance-architect, ontwierp o.a. de *Villa Rotonda* (1551), 1508-1580
- Pantheon** (I), tempel gewijd aan de Romeinse goden, 27 v.C.
- Parker**, Charlie (USA), altsaxofonist van traditionele en moderne jazz, 1920-1955
- Pärt**, Arvo (EST), componist van tintinnabuli- en seriële muziek, 1935-
- PC** (Personal Computer), begin jaren '80 op de markt gebracht door IBM
- Penicilline**, geneesmiddel tegen infectieziekten, ontdekt door A. Flemming (GB), 1929
- Pestepidemieën**, het regelmatig uitbreken van de pest in de Middeleeuwen
- Petrarca**, Francesco (I), dichter en prozaïst, een van de grondleggers van het humanisme, 1304-1374
- Picasso**, Pablo (E), kunstenaar en grondlegger van het kubisme, 1881-1973
- Pijper**, Willem (NL), muziekcriticus en -theoreticus, componist van o.a. kamer- en toneelmuziek, 1894-1947
- Pinter**, Harold (GB), regisseur en toneelschrijver van o.a. *The Caretaker* (1959), 1930-
- Piraeus**, woongebouw in het Oostelijk Havengebied, architecten: H. Kollhoff & C. Rapp, 1994
- Piramiden**, spits toelopende grafmonumenten voor Egyptische farao's, vanaf 2700 v.C.
- Plan Zuid**, H.P. Berlage's plan voor de zuidwaartse uitbreiding van Amsterdam, 1915
- Plato**, (GR), denker, leerling van Socrates, introduceerde de term 'filosofie', 428-348 v.C.
- Pleistoceen**, oudste tijdvak van het Quartair, 1,8 mln tot ca 8000 v.C.
- Pompeï**, Romeinse stad, bij een uitbarsting van de vulkaan Vesuvius bedolven, 79 n.C..
- Popper**, Karl (A/GB), wetenschapsfilosoof en kritisch rationalist, 1902-1994
- Potter**, Harry (GB), titelheld van jeugdboeken- en filmserie, auteur: C.K. Rowling, begin 21e eeuw
- Precambrium**, oudste geologische hoofdtijdperk, 4,5 mld jaar tot 500 mln jaar geleden
- Prince** (USA), componist en excentriek popster, 1958-
- Provo** (NL), anarchistische beweging, die het gezag probeerde met ludieke acties, vanaf 1965
- Pythagoras** (GR), wijsgeer en wiskundige, uitvinder van de *Stelling van Pythagoras*: $a^2 + b^2 = c^2$, ca 575-500 v.C.
- Quartair**, jongste periode in het Kaenozoïcum die wordt gekenmerkt door klimaatschommelingen (ijstijden en interglacialen), vanaf 1,8 mln jaar geleden
- R&B** (oorspr. rhythm and blues), zwoele popmuziek met soul-, rap- en relaxte hiphopelementen, vanaf de jaren '90
- Ragtime**, Amerikaanse pianomuziek, voortgekomen uit de zwarte muziek en voorloper van de jazz, ca 1880-1930
- Rammelaar**, een van de eerste muziekinstrumenten van de mens, ca 8000 v. C.
- Rampjaar**, waarin de Nederlanden oorlog voerden met de omringende landen en ook binnenlandse onrusten kenden, 1672
- Rechten van de Mens** (Verklaring van de), werd door de Verenigde Naties ondertekend in 1948
- Reconstructie**, opera van componisten L. Andriessen, R. de Leeuw en P. Schat, en schrijvers H. Claus en H. Mulisch, 1969
- Rederijkers** (NL), beoefenaars van dicht- en toneel-speelkunst, georganiseerd in Rederijkerskamers, vanaf ca 1400
- Regio's**, soevereine gebieden als voorlopers van de steden, ontstaan ca 1000
- Rembrandt** (van Rijn) (NL), tekenaar, etser en schilder van o.a. *De Nachtwacht* (1642), 1606-1669
- Requiem Mozart**, dodennis door componist W.A. Mozart (1756-1791)
- Rietveld**, Gerrit (NL), meubelmaker en architect van o.a. het *Schröderhuis* (1924), lid van De Stijl, 1888-1964
- Rijksmuseum**, nationaal museum in Hollandse renaissance en neogotische stijl, architect: P.J.H. Cuypers, 1885
- Robinson Crusoe**, titelheld van de avonturenroman van Daniel Defoe, 1719
- Rodin**, Auguste (F), beeldhouwer van o.a. *Le Penseur* (1880), 1840-1917
- Romeinen in Nederland**, annexatie door het Romeinse rijk, ca 50 v.C.-300 n.C..
- Romeinse vestigingen**, Romeinse bouwwerken in Nederland, ca 50 v.C.-300 n.C..
- Rorty**, Richard (USA), filosoof en schrijver van o.a. *Philosophy and the mirror of nature* (1979), 1931-
- Rosenboom**, Thomas (NL), schrijver van historische romans waaronder *Publieke Werken* (1999), 1956-
- Rousseau**, Jean-Jacques (F), filosoof en schrijver van o.a. *Du Contrat Social* (1762), 1712-1778
- Rubens**, Peter Paul (B), schilder, tekenaar, vertegenwoordiger van de Vlaamse School, 1577-1640
- Russell**, Bertrand (GB), filosoof, wiskundige en burgerrechtenactivist, 1872-1970
- Russische Revolutie**, politieke omwenteling waarbij het tsaristisch regime werd vervangen door een Bolsjewistisch bewind onder Lenin, 1917
- S. Marco**, basiliek in Venetië, voorbeeld van Byzantijnse architectuur, vanaf 1063
- S. Maria del Fiore**, dom van Florence, architecten: Arnolfo di Cambio, Andrea Pisano e.a., vanaf 1296, ontwerp koepel: F. Brunelleschi, 1436
- S.O.**, afdeling Stadsontwikkeling van de dienst Publieke Werken, opgericht met het oog op het maken van een nieuw uitbreidingsplan, 1928
- Salomo**, koning van Israël van 972 tot 932 v.C., liet de eerste Joodse tempel in Jeruzalem bouwen
- Santorini** (GR), vulkaaneiland, de ontploffing ervan verwoestte Kreta en betekende het einde van de Minoïsche beschaving, ca 1450 v.C.
- Sartre**, Jean-Paul (F), existentialistisch filosoof, roman- en toneelschrijver van o.a. *La Nausée* (1938), 1905-1980
- Satie**, Erik (F), componist van experimentele ballet-, toneel- en filmmuziek, 1866-1925
- Schinkel**, Karl Friedrich (D) architect van o.a. het *Altes Museum* in Berlijn (1830), 1781-1841
- Schmidt**, Annie M.G., schrijfster van gedichten, kinderboeken en musicals, 1911-1995
- Schönberg**, Arnold (A/H), componist van de Weense School, ontwikkelde het twaalftoonsysteem, 1874-1951
- Schubert**, Franz (A), componist van o.a. 600 Lieder, waaronder *Erlkönig*, 1797-1828
- Sellars**, Peter (USA), regisseur en theaterproducent, 1957-
- Shakespeare**, William (GB), dichter en toneelschrijver van o.a. *Hamlet* (ca 1600), 1564-1616
- Silodam**, ver- en nieuwbouw voormalige graansilo's, architecten: A.J. & J. van Stigt en MVRDV, 2002
- Singel 428**, modern grachtenpand met gevel van beton en glas, architecten: Abel Cahen & Patrice Girod, 1970
- Sinterklaas** (TR), Bisschop Nicolaas van Myra, volksheilige, brenger van goede gaven, ca 280-343
- Slauerhoff**, Jan J. (NL), schrijver van romantische zwerwerspoëzie, o.a. *Schuim en Asch*, 1898-1936

- Smith**, Bessie (USA), zangeres van blues, Afro-Amerikaanse muziek rond 1900 ontstaan, 1894-1937
- Socialisme**, politieke stroming die het recht op arbeid en gelijke inkomensverdeling centraal stelt
- Socrates** (GR), beoefenaar van de dialectiek en leraar van Plato, 470-399 v.C.
- Solzjenitsyn**, Aleksandr Isajevitsj (RUS), filosoof en schrijver van o.a. kamp- en verbanningservaringen, 1918-
- Sorbonne** (F), theologiecollege gesticht door R. de Sorbonne, nu Universiteit van Parijs, ca 1257
- Spielberg**, Steven (USA), producent en regisseur van kaskrakers, o.a. *Jaws* (1975), *ET* (1982) en *Jurassic Park* (1993), 1947-
- Spijkerschrift**, oudst bekende schrift, aangetroffen op kleitabletten uit Mesopotamië, ca 3000 v.C.
- Spinoza**, Baruch de (NL), filosoof, realist en pantheïst, auteur van o.a. *Ethica* (1677), 1632-1677
- Spock**, Benjamin (USA), kinderarts, pedagoog en schrijver van *Common sense book of baby and child care* (1946), 1903-1998
- Sport 7**, geflopte commerciële sportzender opgericht door Endemol, 1996-1996
- Srebrenica**, VN-enclave, tijdens Balkanoorlog (1991-1999) onder bescherming van Dutchbat, viel in 1995 in handen van de Serviërs die vervolgens 7500 Bosnische moslims vermoordden
- St. Elisabethvloed** (NL), reeks stormvloed met ingrijpende gevolgen voor het Zeeuwse en Hollandse kustlandschap, 1421-1424
- St. Jan**, basiliek in gotische stijl, 's Hertogenbosch, 1522
- St. Paul's Cathedral**, grootste kathedraal in GB, renaissance stijl, architect: C. Wren, 1710
- St. Servaas**, basiliek vernoemd naar eerste bisschop Nederland, Maastricht, vanaf midden 11e eeuw
- Stadsbrand**, groot deel van de (houten) gebouwen van Amsterdam door brand verwoest, 1421
- Stadsuitleg**, Amsterdamse stadsuitbreiding, met na voorburgwallen ook achterburgwallen, 1380
- Stadsvernieuwing**, periode waarin een aantal oude Amsterdamse wijken werd hersteld, ca 1970-1985
- Stalpaert**, Daniël (NL), stadsbouwmeester van Amsterdam en architect van het *Scheepvaart-museum* (1656), 1615-1676
- Statenbijbel**, eerste Nederlandse bijbelvertaling, 1637
- Stevin**, Simon (B), mathematicus en eerste Nederlandstalige ingenieur, 1548-1620
- Stichting Rome**, volgens de legende door de tweeling Romulus en Remus, 753 v.C.
- Stijging zeespiegel** door temperatuurstijging en het smelten van ijskappen en gletsjers in het Holoceen
- Stockhausen**, Karlheinz (D), componist, pionier van de seriële en de elektronische muziek, werkt sinds 1977 aan de cyclus *Licht*, 1928
- Stolling**, door afkoeling van magma ontstaat de aardkorst, 4,6 tot 4,5 mld jaar geleden
- Stonehenge** (GB), cirkel van enorme stenen vormt heilig astronomisch observatorium, ca 3100-1100 v.C.
- Stoomlocomotief** (GB), door stoom aangedreven mechanisme voor het voortbewegen van treinen, uitvinder: J. Watt, 1804
- Stormvloed**, bij doorbraken van de Zuiderzeedijken overstromden Noord-Holland, Gelderland en Overijssel, 1916
- Stradivarius**, Antonio (I), vioolbouwer, 1644-1737
- Suriname**, voormalig Nederlandse kolonie (1667), onafhankelijk in 1975
- Sweelinck**, Jan Pieterszoon (NL), componist en organist o.a. bij de Oude Kerk, 1562-1621
- Taal**, communicatiesysteem, vanaf 600.000 jaar geleden
- Tachtigers**, groep schrijvers en dichters waaronder F. van Eeden en J. Perk, die het tijdschrift *De Nieuwe Gids* oprichtte (1885), ca 1880-1893
- Taut**, Bruno (D), architect, vroeg-modern, bekend van zijn Glashaus (1914) en diverse grote woonwijken ('siedlungen') in Berlijn (1924-1932), 1880-1938
- Telefoon**, apparaat voor verzending van gesproken tekst via een stroomdraad, ontwerp van A.G. Bell (GB/USA), 1875
- Ter Braak**, Menno (NL), letterkundige en essayist, medeoprichter tijdschrift *Forum* (1932), 1902-1940
- Terrorist**, iemand die om politieke redenen geweld pleegt, het woord werd voor het eerst in het Nederlands geregistreerd in 1799
- Tertiair**, eerste periode in het Kaeozoïcum, van 65 mln tot 1,8 mln jaar geleden
- Tetterode** (NL), lettergieterij in de stijl van het Nieuwe Bouwen, architecten: B. Merkelbach, P.J. Elling, 1950
- Teylers** (Museum), oudste openbare museum van Nederland, gesticht door P. Teyler van der Hulst, architect: L. Viervant, 1784
- Thatcher**, Margaret (GB), de 'iron lady', neo-conservatief politica, minister-president (1979-1990), 1925-
- The Beatles**, succesvolle en vernieuwende popgroep, vanaf 1956, 1964 in Amsterdam
- Thomas van Aquino** (I), theoloog en wijsgeer, 1225-1274
- Thorbecke**, J.R., (NL), liberaal staatsman, auteur van de grondwetsherziening van 1848, 1798-1872
- Tiepolo**, Giovanni Battista (I), schilder van de Venetiaanse School, 1696-1770
- Tolrechten**, Amsterdammers hoeven geen tol meer te betalen in het graafschap Holland, een stimulans voor de handel, 1275
- Tolstoj**, Lev N. (RUS), toneel- en romanschrijver van o.a. *Oorlog en Vrede* (1865-1869), 1828-1910
- Transistor**, elektronisch schakelaar, versterker van signalen, ontdekt door J. Bardeen en W.H. Brattain, 1947
- Traumdeutung**, S. Freud (A) zet in *Die Traumdeutung* de betekenis van dromen voor de psychoanalyse uiteen, 1900
- Trein A'dam-Haarlem**, eerste treinverbinding in Nederland, 1839
- Trojaanse Oorlog** (GR), belegering van Troje, eindigt met Odysseus' list met het houten paard, 12e eeuw v.C.
- Tsjernobyl** (UA), stad waar een reactor van een kerncentrale explodeerde, 1986
- Tuinesteden**, stadsuitbreidingen in het kader van de wederopbouw, op basis van het AUP, vanaf ca 1950
- TV**, de eerste televisietoestellen in de Nederlandse huiskamers, 1951
- UN Studio** (NL), architectenbureau van B. van Berkel en C. Bos, architecten van o.a. *de Erasmusbrug*, vanaf 1989
- Utopia** (GB), boek van humanist en staatsman Thomas More waarin de ideale samenleving wordt geschetst, 1516
- Val Muur**, na de val van de Berlijnse Muur worden Oost- en West-Duitsland verenigd, 1990
- Van Eesteren**, Cornelis (NL), stedsbouwkundige en architect, ontwerper van het AUP, 1897-1988
- Van Gogh**, Vincent (NL), schilder, tekenaar en graficus, 1853-1890
- Van Loon**, dubbel grachtenpand voor familie Van Loon, architect: A. Dortsman, 1672
- Van Nelle** (NL), fabrieken en kantoren in de stijl van de Nieuwe Zakelijkheid, architecten: Brinkman en Van der Vlugt, 1926-1930
- Van Veldeke**, Hendrik, de oudste met name bekende Nederlandse dichter, overleden voor 1210
- Velasquez**, Diego Rodriguez de Silva y (ES), portretschilder aan het hof van Madrid, 1599-1660
- Versailles** (F), barok paleis gebouwd voor Lodewijk XIV, architecten: L. LeVau, J. Hardouin Mansart; C. Le Brun, 1690
- Verstening**, na diverse grote stadsbranden in Amsterdam (1521 en 1552) werd verder met (bak)steen gebouwd
- Vestdijk**, Simon (NL), dichter en romanschrijver van o.a. *Terug tot Ina Damman* (1934), mederedacteur van het tijdschrift *Forum*, 1898-1971
- Vietnam**, oorlog tussen het communistische Noord-Vietnam en het door de USA gesteunde Zuid-Vietnam, 1954-1975
- Vinex** (Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra), nota waarin o.a. de locaties zijn vastgelegd waar op grootschalige woonwijken kunnen worden gerealiseerd, 1992
- Viola**, Bill (USA), kunstenaar die experimenteert met audio en video waarin het proces van waarneming centraal staat, 1951-
- Vitruvius**, Romeins bouwmeester, schreef *De architectura*, het standaardwerk over de antieke bouwkunst (ca 25 v.C.), 1e eeuw v.C.
- Vivaldi**, Antonio (I), componist van barokke muziek, o.a. de vioolconcerten *De vier jaargetijden*, 1678-1741
- Vliegen**, eerste vlucht met zweefvliegtuig 'Flyer' van de gebroeders Wright (USA), 1903
- VOC** (NL) (Vereenigde Oost-Indische Compagnie), bracht rijkdom in Nederland door handelsmonopolies in het verre Oosten, 1602-1798
- Vogels**, voor het eerst in het Jura (Jurassic Period), 190 tot 136 mln geleden
- Von Trier**, Lars (DK), maker van films volgens het Dogma-realisme waaronder *The Idiots* (1998) en *Breaking the Waves* (1996),
- Vondel**, Joost van den (NL), dichter en schrijver van o.a. *Gijsbrecht van Aemstel* (1637), 1587-1679
- Vuur**, de 'ontdekking' van het vuur maken, 80.000 v.C.
- Waag** (NL), maakte oorspronkelijk (vanaf 1488) als stadspoort (de Sint Antoniespoort) onderdeel uit van de Middeleeuwse stadsmuring van Amsterdam, vanaf 1617 'weeghuis'
- Wall**, Jeff (CDN), conceptueel kunstenaar en fotograaf van 'documentary fiction', 1946-
- Warhol**, Andy (USA), beeldend kunstenaar, fotograaf, filmer, cultfiguur, 1928-1987
- Watergeuzen**, onafhankelijk opererende patriotten die vanaf de Noordzee tegen Alva's bezetting van de Nederlandse streken, vanaf 1566
- Watersnoodramp**, door stormvloed overstroming in Zuidwest-Nederland, hierna ontwikkeling van de Deltawerken, 1953
- Watt**, James (GB), uitvinder van de stoommachine (1769), 1736-1819
- Weather Report** (USA), muziekformatie, bekend om zijn elektronisch geluid en fusie van rock-elementen in de jazz, 1973-1980
- Wederopbouw** (NL), periode na WO II waarin de grote woningbouwopgave fungeerde als aanjager van de economie, 1945-1960
- Wibaut**, F.M. (NL), zette als wethouder van Amsterdam (1914-1931) een grote productie van goede arbeiderswoningen in gang, 1859-1936
- Wiel**, rond werktuigonderdeel, draaibaar op een as, Midden-Oosten, ca 3500 v.C.
- Wilhelmus** (NL), volkslied, ontstaan als Geuzenlied, ca 1570
- Wittgenstein**, Ludwig (A/GB), filosoof die o.a. wees op de betekenis van de taal, 1889-1951
- WO I** (Eerste Wereldoorlog), oorlog die begon als een regionaal conflict groeide uit tot de eerste oorlog waarbij landen uit de hele wereld betrokken waren en waarin 2 mln mensen op het slagveld vielen, 1914-1918
- WO II** (Tweede Wereldoorlog), oorlog van een nog grotere omvang dan WO I, tussen de Geallieerden en een bondgenootschap van Duitsland, Italië en Japan, waarin 55 mln slachtoffers vielen en tijdens welke 6 mln joden door de nazi's werden vermoord, 1939-1945
- Wolff/Deken**, Betje/Aagje (NL), schrijfstersduo van o.a. de briefroman *Historie van mejuffrouw Sara Burgerhart* (1782), 1738-1804/1741-1804
- Woningwet** (NL), regelgeving met betrekking tot o.a. de overheidssubsidies ter verbetering van de sociale woningbouw, 1901
- Woodstock** (USA), peace & love-poppfestival dat als geen ander evenement de hippiegedachte belichaamde, 1969
- WWW**, een wereldomspannend netwerk van servicecomputers, voor digitale informatieoverdracht, voor een groot publiek beschikbaar vanaf ca 1993
- Yup** (Young Urban Professional), opkomst van tweeverdieners met een luxe levensstijl als nieuwe stedelijke middenklasse, vanaf 1980
- Zang**, vocale volksmuziek, ca 5000 v. C.
- Zeeduinen & Veen**, ontstaan in het Holoceen door het steeds aan- en terugtrekken van de zee
- Zorn**, John (USA), muziekinitiator, altsaxofonist en jazzcomponist, 1953-
- Zuidas**, nieuw stadsdeel met kantoren en woningen bij NS-station Zuid/WTC, vanaf 1994